

فرصت‌های پس از جنگ

نگاهی به نگاه‌ها

■ دکتر صادق پیوسته
جامعه‌شناس

حدس، تخمین و تأثیرپذیری از فضا سازی‌ها نه واقعیت امکانات نبرد متکی هستند. برخی فرصت سنجی‌ها بدون دانستن جریان و پایان نبرد از سویی و امکانات، آسیب‌دیدگی‌ها و برنامه‌های طرفین از سوی دیگر، پایه‌ی محکمی در واقعیت نمی‌یابند. نویسندگان و تحلیلگران بر پایه درست فرض کردن بسیاری از ادعاها، استدلال‌هایی مطرح می‌کنند، حال آنکه ممکن است آن ادعاها تنها برای گمراه کردن طرف مقابل طرح شده باشند. سوم، در کنار فرصت‌ها و تهدیدها، شناسایی نقاط قوت و ضعف هم اهمیت دارد؛ اما متن حاضر تنها بر فرصت‌ها متمرکز است. شناسایی تهدیدها مجالی دیگر می‌طلبد. همچنین هر خواننده‌ای برای استفاده از فرصت‌ها و چاره‌اندیشی برای تهدیدها لازم است با توجه به قوت و ضعف سازمان، شرکت یا هر مجموعه‌ای که مدنظر دارد، تصمیم بگیرد. پس از بررسی مختصر مطالب، به جدول‌هایی می‌رسیم از نقاط همانندی و ناهمانندی نکات کلیدی آن‌ها، بویژه همانندی و ناهمانندی نگاه داخلی و خارجی را بررسی خواهیم کرد. سرانجام به نقاط جالب‌توجه این مقایسه، کاستی‌ها و نکاتی که از نظر نویسندگان دورمانده‌اند اشاره می‌کنیم و به فرصت‌هایی پس از جنگ می‌رسیم که از امروز می‌توان برای استفاده از آن‌ها آماده شد. آشکار است که در این بررسی، چگونگی ادامه و پایان جنگ یا عملیات‌های جنگی و محاصره مهم خواهند بود و هر پایانی ممکن است فرصت‌ها را به کلی دگرگون کند. در نتیجه‌گیری تا حدی در پی توجه به این نکته هستیم، اما به‌طور کلی هدف این یادداشت تمرکز بر سناریوهای ادامه و پایان این جنگ نیست؛ چراکه این موضوع از حد اطلاعات و دانش نویسنده خارج است.

گاهی در بحران‌ها آماده بودن برای آینده فراموش می‌شود. مهم‌ترین سرمایه بویژه برای ساختن آینده، زمان است. هر گام که پیش از دیگران آماده شدن برای آینده را آغاز کنیم، در آینده یک گام از آنان پیش‌تر هستیم. بیتر شوارتز در کتاب هنر دورنگری بیان می‌کند که با بررسی سناریوی فروپاشی شوروی و آماده شدن برای آن، درست در زمانی که دیگران درگیر بحران‌های جنگ سرد بودند، شرکت نفتی شل که زمانی بین ۲۰ شرکت برتر نفتی هم نبود، چگونه توانست یکی از هفت شرکت مهم نفتی جهان شود؟

با توجه به جنگ و دروازه‌های عملیات‌های ۱۲ و ۴۰ روزه‌ی اخیر آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران و برقراری آتش‌بس در درگیری‌های سال ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ (۲۰۲۶ میلادی)، مقالات و یادداشت‌هایی تحلیلی در رسانه‌های داخلی و بین‌المللی در مورد فرصت‌های اقتصادی، بازسازی و ساختار جدید بازارها منتشر شده است. در ادامه، تحلیل‌های پرارجاع و محورهای کلیدی آن‌ها را برمی‌شماریم، گرچه سه نکته را در نظر داریم: یکم، از آنجا که قطع اینترنت و محدودیت ارتباطات به سطح ملی، فرصت را از پژوهشگران ایرانی گرفت، نوشتارهای ایرانی معمولاً در سطح رسانه‌های خبری و عمومی انتشار یافته‌اند؛ اما مطالب بین‌المللی که به آن‌ها اشاره خواهیم داشت، پربارتر هستند؛ بنابراین ضعف نسبی نوشته‌های داخلی بی‌علت نیست. دوم، از آنجا که اطلاعات امنیتی و نظامی بویژه در ایران محرمانه هستند، آنچه در مطالب می‌بینم تا حد زیادی بر

«ایران پس از دفاع؛ بازتعریف اقتصاد و نظم جهانی»^۱

خبرگزاری فارس در مقاله‌ای به شگفتی تحلیلگران از تاب‌آوری جمهوری اسلامی ایران در جنگ اشاره می‌کند و بازسازی را نیز با تأکید بر مدل «اقتصاد مقاومتی» به صورت شتابان ممکن می‌داند. از نظر نویسنده، پایداری زیرساخت‌های انرژی در ایران پس از جنگ به الگویی برای کشورهای جنوب جهانی تبدیل خواهد شد. همچنین کریدورهای ترانزیتی جدید شکل خواهند گرفت که تمرکز آن‌ها بر گسترش مسیرهای ترانزیتی و نقش ایران به عنوان «لنگر ثبات» در خاورمیانه است که فرصت‌های بی‌نظیری برای سرمایه‌گذاری در بخش حمل‌ونقل ایجاد می‌کنند. در کنار این دو، همگرایی منطقه‌ای نیز پیامد بعدی جنگ است و توسعه پروژه‌های مشترک انرژی با همسایگان در بستر پیمان‌هایی نظیر بریکس و سازمان همکاری شانگهای با سرنگونی تدریجی پتrodلار میسر خواهد بود؛ یعنی از این پس به جای گره خوردن نفت خاورمیانه با دلار که یکی از عوامل چیرگی دلار به عنوان ارز برتر جهانی بود، اتحادهای شرقی و چیرگی تدریجی چین را خواهیم دید.

1- <https://farsnews.ir/rhoseinza-deh/1755330184823044653>

یادداشت «پساجنگ و معادلات تازه قدرت»^۲

سید هادی ساجدی (عضو هیأت علمی دانشگاه تهران) در خبرگزاری تسنیم یادداشتی منتشر کرد که به «پیشنهاد ۱۰ ماده‌ای ایران» تمرکز دارد. بنا به این یادداشت در صورت تصویب این ۱۰ ماده در شورای امنیت، تحریم‌های اولیه و ثانویه به‌طور کامل رفع می‌شوند و رشدی بزرگ در اقتصاد ایران ایجاد خواهد شد. پیش‌بینی افزایش حدود ۲۰ درصدی درآمدهای خالص ایران از طریق مدیریت و کنترل بر تنگه هرمز، اعلام آمادگی پالایشگاه‌های بزرگ جهان برای خرید نفت ایران پس از آتش‌بس، فرصت‌های علمی و فرهنگی و توجه دوباره و سریع مراکز علمی و دانشگاهی بین‌المللی برای تعامل با ایران از دیگر نقاط مورد توجه این مطلب بود.

2- <https://www.tasnimnews.ir/fa/news/1405/01/25/3564263>

«سناریوهای ژئوپلیتیک؛

تنگه هرمز تعیین‌کننده‌ی آینده»^{۳-۴}

سایت تابناک با بهره‌گیری از مطالب نشریه‌ی آتلانتیک، به نقش احتمالی چین در سازندگی ایران پس از عملیات جنگی آمریکا و اسرائیل اشاره می‌کند. ورود فعال چین به عنوان «شریک استراتژیک در بازسازی ایران»، با توجه به فرصت‌های کلان در نوسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده محتمل است. در کنار این مورد باید به تغییر ساختاری بازار انرژی توجه نمود. بحث بر سر این است که اختلالات جنگ باعث تغییر ساختاری در بازارهای جهانی شده و ایران می‌تواند با استفاده از اهرم تنگه هرمز، هزینه‌های جدیدی را در معادلات اقتصادی تعریف کند.

3 - <https://www.tabnak.ir/fa/news/1368031>

4 - <https://fararu.com/fa/news/962868>

جمع‌بندی فرصت‌های مطرح شده در مطالب داخلی

مطالب دیگری هم که منتشر شده‌اند، بر اساس حدس‌ها یا محاسبات نویسندگان و ارجاع به نقاطی در مطالب خارجی کم‌وبیش مشابه همین موارد اشاره شده، سرانجام بر سه فرصت پافشاری می‌کنند:

- « شناخت و آمادگی برای نوسازی صنایع آسیب‌دیده با اولویت صنایع انرژی و پتروپالایشی،
- « برنامه‌ریزی برای استفاده از کریدورهای ترانزیتی جدید،
- « سرمایه‌گذاری در صنایع و فناوری‌های دفاعی نو،
- « آمادگی برای رفع تحریم‌ها و سرمایه‌گذاری برای بازسازی گسترده با توجه به اهرم تنگه هرمز.

نگاهی به مطالب خارجی

مقالات و یادداشت‌های معتبر بین‌المللی ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ که در بازه زمانی مارس تا آوریل ۲۰۲۶ (اسفند ۱۴۰۴ تا فروردین ۱۴۰۵) منتشر شده‌اند، به جای پیش‌فرض گرفتن پیروزی کامل و چیرگی جمهوری اسلامی ایران بر تنگه هرمز، بیشتر بر تحلیل‌های ساختاری و اقتصادی پس‌انگیز تمرکز دارند. این منابع، فرصت‌های بازسازی و سرمایه‌گذاری را در

فرارو نیز در مطلبی با تکیه بر مطالب آتلانتیک، نیاز مبرم خلیج فارس به بازسازی تأسیسات پایین‌دستی انرژی بویژه جمع‌آوری و مایع‌سازی گاز را پراهمیت عنوان می‌کند که به دلیل فناوری خاص این قطعات، بازار بزرگی برای شرکت‌های تکنولوژی محور ایجاد خواهد شد. همچنین مسیر سرمایه‌ها تغییر خواهد کرد و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مستقل منطقه (Sovereign Wealth Funds) تمرکز خود را از سرمایه‌گذاری خارجی به سمت «اولویت‌های بازسازی داخلی» تغییر می‌دهند که این امر موجب چرخش نقدینگی عظیمی در بازار داخلی ایران و منطقه می‌شود.

یادداشت «اولین گفت‌وگو ایران و آمریکا پس از جنگ»^۵

فرارو با ترجمه‌ی مطلب فرح‌ان. جان که اندیشکده کوئینسی منتشر کرده است، بر اهمیت «صبر راهبردی» جمهوری اسلامی ایران و تنظیم ساعت اقتصادی به نفع تهران در میان‌مدت تأکید دارد. بر این پایه، استفاده از ظرفیت بازسازی زیرساخت‌ها به عنوان ابزاری برای لغو کامل تحریم‌ها در مذاکرات خاتمه‌ی جنگ، احتمال دارد بازار ایران را به‌طور ناگهانی به روی سرمایه‌گذاران جهانی باز کند.

5- <https://fararu.com/fa/news/962019>

6- <https://www.sadrmedia.com/single-post/middle-east-a-geopolitical-analysis-of-the-2026-iran-conflict>

7- <https://www.stimson.org/2026/scenarios-for-irans-future-and-implications-for-gcc-security/>

8- https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz.com/economic-research/publications/specials/en/2026/march/2026_03_03_IranScenarios.pdf

9- <https://www.oxfordeconomics.com/iran-conflict-us-israel-iran-war-2026/>

10- <https://www.icaew.com/insights/viewpoints-on-the-news/2026/mar-2026/iran-conflict-sends-economic-shock-wave-through-the-gulf>

11- <https://www.deloitte.com/middle-east/en/services/consulting/perspectives/economic-bulletin-22-april-26.html>

12- <https://www.ijfmr.com/papers/2026/2/73613.pdf>

سایت تابناک با بهره‌گیری از مطالب نشریه‌ی آتلانتیک، به نقش احتمالی چین در سازندگی ایران پس از عملیات جنگی آمریکا و اسرائیل اشاره می‌کند. ورود فعال چین به عنوان «شریک استراتژیک در بازسازی ایران»، با توجه به فرصت‌های کلان در نوسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده محتمل است. در کنار این مورد باید به تغییر ساختاری بازار انرژی توجه نمود.

قالب سناریوهای مختلف سیاسی (بقای رژیم، تغییر رفتار یا تغییر ساختار) بررسی کرده‌اند.

❖ **فرصت بازسازی حوزه‌ی انرژی و پتروشیمی؛** برخی به این نکته اشاره دارند که زیرساخت‌های انرژی ایران نه تنها با توجه به عملیات‌های اخیر بلکه به علت دهه‌ها تحریم و آسیب‌های جنگی، در دهه آینده، بزرگ‌ترین فرصت برای شرکت‌های سازنده هستند و پتانسیل جذب سرمایه‌ای بین ۱۵۰ تا ۲۵۰ میلیارد دلار دارند. برای نمونه، گزارش مرکز بلفر (دانشگاه هاروارد)^{۱۳} بر نیاز مبرم به فناوری‌های نوین بازیافت نفت (EOR) و بازسازی تأسیسات گاز مایع (LNG) تأکید دارد. همچنین یادداشت تحلیل تندیفای^{۱۴} اشاره می‌کند که به دلیل آسیب به پالایشگاه‌های عسلویه و ماهشهر، تقاضای فوری برای ساخت مجدد تأسیسات پایین‌دستی وجود دارد که نرخ بازده داخلی (IRR) آن‌ها بین ۱۸ تا ۲۵ درصد پیش‌بینی می‌شود.

❖ **ترانزیت و کریدورهای بین‌المللی؛** برخی تحلیلگران خارجی بر این باورند که جنگ ۲۰۲۶ ثابت کرد جغرافیای ایران قدرتمندترین ابزار جمهوری اسلامی است و در نتیجه بازسازی مسیرهای ترانزیتی در اولویت جهانی قرار خواهد گرفت. در یکی از مقاله‌های پژوهشی^{۱۵} بر ضرورت تکمیل کریدور شمال-جنوب (INSTC) تأکید شده است. بر این اساس ایران پس از جنگ، یکی از کوتاه‌ترین و ارزان‌ترین مسیرها برای اتصال اقیانوس هند به اروپا و روسیه خواهد بود و بازسازی راه‌آهن رشت-آستارا و توسعه بندر چابهار فرصتی ۱۰۰ میلیارد دلاری خواهد بود. بر این اساس، ایران امن، فارغ از نوع رژیمش یک ضرورت اقتصادی در جهان است. تحلیل آکسفورد اکونومیکس اشاره می‌کند که در صورت ثبات، ایران می‌تواند به «هاب لجستیکی اوراسیا» تبدیل شود که این امر سرمایه‌گذاری کلان در نوسازی بندرها و ناوگان هوایی را الزامی می‌کند و امروز شرکت‌های مختلف باید آمادگی این کار شوند.

❖ **اقتصاد دیجیتال؛** برخلاف تصور، بخش دیجیتال ایران به عنوان یکی از بخش‌های با پتانسیل رشد سریع در دوران پساجنگ معرفی شده است. بر اساس گزارش

(آوریل ۲۰۲۶) با وجود قطع گسترده اینترنت در زمان جنگ، زیرساخت‌های بومی اقتصاد دیجیتال ایران تاب‌آوری بالایی نشان دادند. فرصت‌های آینده در این حوزه شامل اتصال مجدد به سیستم‌های پرداخت جهانی^{۱۶} و بازار ۴۰ میلیارد دلاری تجارت الکترونیک است. یادداشت Risk Advisory معتقد است در صورت کاهش تنش‌ها، شرکت‌های فناوری پایه^{۱۷} اولین مقاصد برای سرمایه‌گذاران جسور^{۱۸} خواهند بود. بر این اساس، مشاغل حوزه‌ی آی تی و مالی فرصت‌های خوبی خواهند یافت.

❖ **سرمایه‌گذاری ناگزیر؛** تحلیل شورای آتلانتیک^{۱۹} با بررسی سناریوهای پساجنگ، به این نکته اشاره دارد که هر رژیم جایگزینی در ایران حتی نظام سیاسی فعلی به شکل تقویت یا تضعیف شده برای حفظ مشروعیت خود مجبور به دادن امتیازهای اقتصادی و باز کردن بازارها مشابه مدل ونزوئلا پس از مادورو خواهد بود. همچنین در مقاله‌ای^{۲۰} از همین اندیشکده استدلال شده است که برفرض سناریوی سیاه یعنی نابودی زیرساخت‌های انرژی، بازسازی زیرساخت‌های حیاتی مانند تصفیه‌خانه‌های آب و شبکه‌ی برق، به دلیل ابعاد انسانی، می‌تواند اولین حوزه برای لغو تحریم‌های هدفمند و ورود پیمانکاران بین‌المللی باشد.

❖ **رشد پس از جنگ؛** پس از هر جنگی در اقتصادهای بزرگ، رشد اقتصادی محتمل است. حتی در حالت‌های بدبینانه؛ مثلاً در گزارش صندوق بین‌المللی پول^{۲۱} در آوریل ۲۰۲۶، اگر چه رشد اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۶ منفی ۶/۱ درصد است، اما در سال ۲۰۲۷ رشد ۳/۲ درصدی با فرض عادی سازی صادرات پیش‌بینی شده است که نشان‌دهنده‌ی توانایی بازگشت سریع^{۲۲} است. بانک جهانی در گزارش آوریل ۲۰۲۶ خود، هشدار می‌دهد که بازسازی ایران به ثبات سیاسی وابسته است، اما دارایی‌های زیربنایی ایران (نیروی کار متخصص و منابع معدنی) دست‌نخورده

16- SWIFT

17-Tech-enabled

18-Venture Capital

19- Atlantic Council

20- Three Great Shifts

21- IMF

22 - V-shaped Recovery

13- What's Next for Iran

14- Rebuilding Iran After the 2026 Conflict

15- Geopolitical Rupture and the Strait of Hormuz

و آماده جهش هستند. همچنین دارایی‌های بلوکه‌شده یا تحت تحریم ایران در صورت احتمال دارد آزاد شوند.

جمع‌بندی فرصت‌ها و توصیه‌های مطرح‌شده در مطالب خارجی

- از مطالب خارجی مورد بحث با توجه به فرصت محتمل بازسازی و سرمایه‌گذاری، توصیه‌های زیر استخراج می‌شود:
۱. نوسازی صنایع سنگین بویژه پتروپالایشی با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین به علت لزوم بازسازی شتابان،
۲. آمادگی برای پیوستن به اقتصاد جهانی و استفاده از سرمایه‌گذاری‌های ملی و بین‌المللی،
۳. احتمال رشد شتابنده بلافاصله یا با فاصله‌ی کوتاه و حداکثر میان‌مدت از جنگ،
۴. آمادگی لجستیک شرکت‌ها برای توسعه و رقابت بر سر برنده شدن در مناقصه‌های پروژه‌های بازسازی.

جمع‌بندی

بنابراین مجموعه این مطالب اگرچه همانندی‌ها و ناهمانندی‌هایی دارند که به آن‌ها اشاره خواهیم کرد، اما نوعی واقع‌گرایی اقتصادی وجود دارد با این نتیجه که در هر حال،

سازمان‌های عمومی و شرکت‌ها دقیقاً در همین حال که با صرفه‌جویی و حفظ سرمایه و حتی تعطیلی به دنبال ماندگاری و گذراندن دوره‌ی جنگ هستند، باید آماده‌ی بازسازی شتابنده باشند. در رقابت پس از جنگ برای سازندگی، اگر چنان در لاک دفاعی فرو رفته باشیم که خروج از آن زمان بر باشد، بازنده خواهیم بود. زمان، تعیین‌کننده است. آن‌که پیش از همه آمادگی لجستیک برای جذب منابع، توسعه و کار بر پروژه‌های بازسازی داشته باشد، پس از جنگ ممکن است هزینه‌های پیشین را به سرعت جبران کند و به سود سرشاری دست یابد. در جدول شماره (۱) می‌توان همانندی‌ها و ناهمانندی‌های تحلیلی نوشته‌های داخلی را بر اساس حوزه‌های فرصت‌آفرین دید. بر این اساس نوسازی صنایع با تأکید بر صنایع نفت و گاز، لجستیک و ترانزیت، زیرساخت دیجیتال و لغو تحریم‌ها و رقابت در اقتصاد جهانی و سرانجام لزوم امنیت انرژی در منطقه مهم‌ترین حوزه‌های فرصت دیده‌شده‌اند و به تشابه و تفاوت‌های استدلالی و مطالب مؤید هر حوزه اشاره شده است. در جدول شماره (۲) مقایسه به شکلی دیگر انجام شده است. شاخص‌هایی مانند پتانسیل بازار، موقعیت جغرافیایی، مدل رشد اقتصادی، سرمایه‌انسانی و ائتلاف‌های تجاری برای مقایسه از مطالب مورد بررسی استخراج شده است. در این

جدول شماره (۱): مقایسه‌ی موضوعی فرصت‌ها

حوزه فرصت‌آفرین	منابع تأییدکننده	محور اصلی تحلیل	وضعیت تشابه یا تفاوت
نوسازی صنعت نفت و گاز	تسنیم، فارس، بلفرو Tendify	تمرکز بر نوسازی پالایشگاه‌ها و LNG	تشابه کامل؛ همه منابع انرژی را موتور محرک می‌دانند.
لجستیک و ترانزیت	تسنیم، فارس و آکسفورد	تبدیل ایران به هاب شمال-جنوب	تشابه؛ هر دو بر اهمیت ژئوپلیتیک ایران توافق دارند.
زیرساخت دیجیتال	فارس و شرکت دلویت (Deloitte)	نوسازی شبکه برق و پلتفرم‌های ملی	تفاوت؛ داخلی‌ها بر بومی‌سازی و خارجی‌ها بر بازار مصرف تأکید دارند.
لغو تحریم‌ها و مالی	فرارو، آتلانتیک و IMF	ورود سرمایه خارجی و اتصال به بانک جهانی	تفاوت؛ داخلی‌ها آن را پاداش و خارجی‌ها آن را شرط توسعه می‌بینند.
امنیت انرژی منطقه	تسنیم و نشریه آتلانتیک	نقش ایران در نظم جدید خلیج فارس	تشابه؛ ثبات انرژی جهان بدون ایران ممکن نیست.

جدول شماره (۲): فرصت‌ها؛ نگاه درون و بیرون

شاخص مقایسه	نقطه اشتراک (اتفاق نظر)	نقطه افتراق (تفاوت دیدگاه)
پتانسیل بازار	توافق بر سر انفجار تقاضا در بخش زیرساخت	داخلی: توان شرکت‌های بومی خارجی: نیاز به تکنولوژی غربی
پتانسیل بازار	غیرقابل حذف بودن تنگه هرمز و مسیرهای زمینی	بد داخلی: ابزار قدرت و بازدارندگی خارجی: ریسک سیستماتیک
مدل رشد اقتصادی	پیش‌بینی رشد سریع (V-Shape) پساجنگ	داخلی: ناشی از خودکفایی خارجی: مشروط به FATF و تغییر رفتار
سرمایه انسانی	وجود نیروی کار متخصص و ارزان در ایران	داخلی: حفظ نخبگان در سازندگی خارجی: پتانسیل برون‌سپاری فنی
ائتلاف‌های تجاری	نقش حیاتی چین، روسیه و بریکس در آینده	داخلی: نگاه راهبردی به شرق خارجی: نگاه از روی اجبار اقتصادی

شاخص‌ها، تفاوت نگاه داخلی و خارجی برجسته شده است. در نظر داریم که منظور از نگاه داخلی در اینجا نگاه موافق با نظام جمهوری اسلامی است؛ چراکه در وضعیت جنگی و قطع اینترنت انتظار نداریم مطالب انتقادی منتشر شوند و آنچه در رسانه‌ها منتشر شده است، نگاه درون نظام سیاسی است. نگاه بیرون نیز از رسانه‌های خارجی است، البته با توجه به این‌که دسترسی ما به این مطالب نیز از فیلترهای موجود است؛ در نتیجه این نگاه‌ها نیز تنوع کافی را ندارند و در حد دسترسی نویسنده با هوش مصنوعی داخلی بوده است. با این حال از آنجا که تمرکز مطلب بر موضوعات اقتصاد و کسب‌وکار است، این مشکل اگرچه محدودیت ایجاد می‌کند، اما نتایج را بی‌اعتبار نمی‌سازد. اکنون اگر بخواهیم از برآیند همانندی‌های مطالب و تحلیل‌های پیشین برای حوزه‌های مختلف صنعتی و کسب‌وکارها، توصیه‌هایی برای استفاده از فرصت‌های آینده و آمادگی استراتژیک و عملیاتی داشته

باشیم، جدول شماره (۳) قابل استخراج است. در این جدول برای حوزه‌های مختلف اعم از آی تی، مالی، صنعت نفت و گاز، صنایع انرژی، صنایع سنگین دیگر و کسب‌وکارهایی غیر از این‌ها به صورت جداگانه توصیه‌هایی آورده شده است. در این جدول مشاهده می‌شود که در حوزه‌هایی مثل نفت و گاز، تأکید بر «سرعت در نوسازی» است در حالی که برای حوزه آی تی، «امنیت و پایداری» زیرساخت‌ها در اولویت قرار دارد؛ به عبارت دیگر، صنایع سنگین باید به فکر «بازگشت به تولید» باشند و حوزه‌های خدماتی و مالی باید به فکر «اتصال به بازارهای جدید» باشند. از سوی دیگر شرکت‌های خصوصی که بیشتر در کار ساخت تجهیزات، کالاهای خدماتی هستند باید مراقب باشند که وسوسه ماندگاری و صرفه‌جویی آن‌ها را گند و متلاشی نکنند و آماده بازگشت سریع به بازار باشند. افراد نیز می‌توانند از این فرصت تعطیلی و کم‌کاری یا بیکاری برای توسعه مهارت‌هایی که به صورت شخصی ممکن است، استفاده کنند.

جدول شماره (۳): آمادگی برای استفاده از فرصت در صنایع مختلف

حوزه صنعتی	توصیه استراتژیک برای آمادگی	اقدام عملیاتی فوری (Action Plan)
آی تی و دیجیتال (IT)	تمرکز بر زیرساخت‌های حیاتی و پلتفرم‌های جایگزین.	توسعه راهکارهای ابری (Cloud) و امنیت سایبری برای صنایع سنگین که در حال بازسازی هستند.
مالی و سرمایه‌گذاری	آماده‌سازی مدل‌های جذب سرمایه خارجی (فاینانس) و مشارکت (JV).	به‌روزرسانی استانداردهای گزارش دهی مالی مطابق با الگوهای بین‌المللی برای دوران پساستحريم.
نفت، گاز و پتروشیمی	تمرکز بر تکنولوژی‌های بازیابی و نوسازی سریع تأسیسات.	ایجاد تیم‌های ضربت برای تعمیر و نگهداری (O&M) و تأمین تجهیزات دوار از مسیرهای جدید (بریکس).
صنایع انرژی (برق و آب)	هوشمندسازی شبکه و بهینه‌سازی مصرف.	سرمایه‌گذاری روی نیروگاه‌های مقیاس کوچک و تجهیزات شبکه که در اثر تنش‌ها فرسوده شده‌اند.
صنایع سنگین (فولاد/معدن)	تغییر رویکرد از خام‌فروشی به تولید کالاهای واسطه‌ای سازندگی.	تجهیز ناوگان حمل‌ونقل اختصاصی و انبارداری استراتژیک برای پاسخ به نیاز بازسازی عمرانی کشور.
کسب‌وکارهای عمومی و خدماتی	تمرکز بر مدل‌های «ارزان‌سازی» و توزیع مویرگی کالاهای اساسی.	تطبیق مدل کسب‌وکار با کاهش قدرت خرید عمومی و استفاده از فرصت‌های دولتی در پروژه‌های ملی سازندگی.